

ՄԵԳԼՈՒԹ

ԿՐ. ՀՐԵՏԱՐԵԿՎԻ

ՁՈՐԵՒԵԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ ՕՐԵՐԸ

Գին տարեկան (100 թերթ) 100 դրուշ ԿԱՆԻՍԻԿ : Գաւառաց համար մէկ ծածկ : Մէկ թերթ 50 փարայ : Ծանուցման տուր մէկ անգամի համար 3 դրուշ : Երկու կամ աւելի անգամներու համար զատ խախտութիւն կը լրաց :

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ գրութիւն պէտք է ուղղել առ Յակոբ Յ. Պարոնեան Է. Պոլիս Ալաճա-Համամ Խանը Խալիլ վերնայարկ թիւ 31 : Զամբու ծախքը չը վճարված նամակ չընդունվիր :

ԵՐԿՐՈՐԴ ՇՐՋԱՆ

1873 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 7 ՁՈՐԵՒԵԱԲԹԻ

ԹԻԻ 186

Ա. Ձ. Դ.

Ամեն լրագիր իր կարողութեան չափովը պարտաւոր է զոհողութիւններ ընելով ազգին մէջ ընթերցասիրութիւնը ծաւալելու աշխատիլ :

Ազգային լրագիրներէն ոմանք այս պարտաւորութիւնին ճանճնալով անոնցմէ ոմանք թերթերուն դինը զեղջեցին և ոմանք ալ դիրքերնին փոխեցին յօգուտ Հոյ հասարակութեան :

Մենք ևս մեր թերթին համար պղտիկ փոփոխութիւն մը ընել փափաքելով՝ այսօրուրէն Մեղուն գըլուխը և տպարանը փոխելու ձեռնարկեցինք : Կը յուսանք որ մեր այս ձեռնարկութիւնը արդոյ հասարակութենէն քաջաւերվելով՝ քանի մը օրէն ուրիշ տպարանի մը երկրորդ փոփոխութիւն մ'ալ ընելու բաղդը կունենանք :

ՀՐԱՇԻՐ

Գործերնիս ասոր մնաց :

Մեր ազգին վերականգնանութեանը համար շատուց 'ի վեր ասոր պէտքը դգալի եղած էր, և շատ ուրախ ենք այսօր ընելով որ երդնկայի մէջ հրաշքը սկսեց է :

Յարատեւութիւն կը բարեմաղթենք :

Փունջ կը պատմէ թէ՛ այս օրերս Ս. Լուսաւորիչ և Ս. Կարապետ երգընկա երթալով, հոն հիւանդ կնկան մը երազին մէջ կը տեսնելին և երկու նշխար կուտան, պատուիրելով որ մէկը Բէմախոյի Աղանդինէ քահանային տան և միւսն ալ խրիմեան Սըրբազանին : Հիւանդուհին քահանայինը կը խրկէ, բայց խրիմեանինը քանի մը օր մնալուն պատճառաւ փչրած ըլլալով ինք կուտէ և կը պառկի կը քնանայ : Սորը վրայ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ և Ս. Կարապետ դարձեալ կը տեսնելին կնկան և ուրիշ նշխար մը տալով կը պատուիրեն որ շուտ մը խրիմեանին հասցունեն : Կինը՝ առանց ժամանակ կորսնցնելու նշխարը կը խրկէ խրիմեանին :

Հիմայ պարծենալու համար չըլ-

լայ, մենք ալ երազնու մէջ մեր կարողութեան չափովը բաւական բաներ առեր տուեր ենք, բայց արթննալուստ պէս անոնք Օրագրոյ ըսածին պէս իբր Էնէալ բռնած ենք : Մեզի՞նչպէս կըլլայ որ այս կնիկը երազին մէջ առածը երազին մէջ չէ կորսնցուցեր : Մեզեօք նշխարը առած միջոցին մէկէն 'ի մէկ արթնցեր ու նշխարը ձեռքն է մնացեր : արդեօք արթուն եղած միջոցին քահանային մէկէն առեր է տէ, և շատուց 'ի վեր նշխար կերած չըլլալուն համար չըլլայ որ այս խրուութիւնը երազ կարծած ըլլայ : որովհետեւ ասանկ բաներ շատ կը պատահին, օրինակի համար տարիներով բանտի մէջ մնացած մէկը բանտէն ազատի նէ՛ երազի պէս կուգոյ իրեն : օրինակի համար երբոր Օրագիրը ճշմարիտ բան մը գրէ նէ՛ նոյն օրուան Օրագիրը երազի պէս կուգոյ իր խաբաղին :

Արդեօք երազները փոխվեցան կրեստ : արդեօք մարդիկ փոխված են ըսենք :

Այս երազին մէջ ցաւալի կէտ մ'ալ կայ, և այն ցաւալի կէտն ալ սա է որ, եթէ կինը իրեն արված նշխարները մէկիկ մէկիկ ուտէր և կամ անդգուշութեամբ փչրէր՝ Ս. Լուսաւորիչն ու Ս. Կարապետը գիշեր ցերեկ նշխար շինելով պիտի զբաղեցնէր :

Փունջ այս երազը պատմելն ետքը՝ կրօնական ժողովոյ պարտաւորութիւնն է կրտէ այս խնդիրը քննել և ծանուցանել թէ հրաշք է թէ խաբէական հնարք մը :

Չենք հասկնար թէ կրօնական ժողովը ինչպէս կրնայ քննել այս խնդիրը : Երգնկա մարդ խրկէ ու կնիկը հարցաքննէ՞ : Թէ որ կնիկը երազիս մէջ տեսայ ըսէ նէ՛ քննիչները ի՞նչ պիտի ըսեն : « Լուսաւորիչը տեսած տեսնող քովդ մարդ կար » պիտի ըսեն և կամ այդ երազը տեսած ըլլալուն համար վկայ պիտի ուղեն, և կամ « մէջ մ'ալ երազիդ մէջ Ս. Լուսաւորիչը տեսած ժամանակդ մեզի ալ արթնցուր որ մենք ալ տեսնենք » պիտի ըսեն, ի՞նչ պիտի ըսեն և ի՞նչ պէս պիտի ստուգեն այս դործը : Եթէ Գաղաքական ժողովը ըլլար՝ շուտ

մը քանի մը սահմանադրական հրահանգ կը զրկէր ու գործը կատուէր : Չարմանալին հոն է որ, փունջ՝ այս երազին հեղինակն ալ խրիմեանն է կրտէ :

Շատ հաւանական է որ խրիմեանը Ս. Լուսաւորիչին նամակ մը գըրած ըլլայ : Բայց Ս. Լուսաւորիչը ի՞նչպէս ազգային գործոյ կը միջամըտէ կոր առանց լաւ մը տեղեկութիւն առնելու :

— Մեր կրօնական ժողովին պէս :

Յօդուածնիս վերջացնելով մենք ևս կրօնական ժողովին ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս դէպքին վրայ խնդրելով որ պաշտօնական ծանուցումով մը հերքէ այդ երազը և խստիւ պատուիրէ որ մէյմալ ասանկ երազներ չտեսնեն :

Ա.Ի.ԵՏԻՍ

Հերիք խօսեցանք, քիչ մ'ալ մը տիկ ընենք : Լեզունիս հոգնեցաւ, ականջնիս ծուլութեան վարժովեցաւ :

Ականջնիս պատրաստենք, քիչ օրէն Ընդհանուր ժողով պիտի դուստարվի :

Երէկ չէ առջի օրը Պէյլիկճի Պէյը ազգին երեւելիներէն ոմանք Բ. Գուռը հրաւիրեր է : Ներէ ընթերցող ոմանք ըսելուս՝ որովհետեւ թերթերնուս անձկութիւնը չը ներեր առնեց ամենուս ալ անուանելը մականուններովը և պատուանուններովը մէկտեղ մի ըստ միոյն նշանակել :

Այս վսեմափայլ ոմանքը ներկայացեր են Պէյլիկճի պէյին : որն որ իրենց հարցուցեր է թէ՛ ազգին այս վիճակին մէջ ի՞նչ ընել է սովորութիւննիդ :

Ասոնց՝ Ասեմ. Իւրաքանչիւրը տարբեր պատասխաններ տուեր է. ասկից կը հասկըցվի որ անոնց վսեմ. Իւրաքանչիւրը մէյմէկ սովորութիւն ունի եղեր այսպիսի պարագայի մը մէջ :

Չարմանալու չէ, ամէն մարդ կրնայ զատ զատ սովորութիւն ունենալ, բայց ամեն մարդ չկրնար

զատ զատ օրէնք ունենալ. Եթէ Պէյլիկձի պէյը փոխանակ « սովորուած թիւննիդ ինչ է » ըսելու « օրէնքնիդ ինչ է » հարցնելու ըլլար՝ հարկաւ վսեմ. իւրաքանչիւրէն մի և նոյն պատասխանը պիտի ընդունէր. Բանի մը վսեմ. իւրաքանչիւրէն, Գաղաքական ժողովը հրաժարած չէ ըսելով ստեր են Պէյլիկձի Պէյլիկ առջև՝ որովհետեւ Գաղաքական ժողովը եթէ հրաժարած չըլլար կրօնական ժողովին հետ միանալով ահապահ մը կրնային ընտրել, և գործը այսչափ չէր երկնար և Պէյլիկձի պէյէն ալ հրաւիրուելու բազմին չէին արժանանար :

Ենթադրելով թէ՛ Գաղաքական ժողովը հրաժարած չէ, գարձեալ զանկալ հոն հրաժարեալ ներկայացնելու էր, որովհետեւ Գաղաքական ժողովին Ստուած պակաս չընէ, հրաժարացնելու արժանի Գաղաքական ժողով մ'է : Գաղաքական ժողով մը ինչ յանցանքներով որ պէտք է հրաժարեցնել նէ՛ մեր Գաղաքական ժողովն ալ այն յանցանաց ամենն ալ ունի :

Գաղ. ժողովը ոչ թէ միայն հրաժարեալ է, այլ անոր անդամները վերընտրելի չըլլալու պայմանաւ հրաժարեալ են մինչև որ դատաւարան ըլլայ և արդարութիւնը երևան ելնէ, որովհետեւ չեն գիտեր այս ինչը չեն որ իրիմեան Սրբազանին վրայ ըրած տասնը մէկ ամբաստանութիւններով ինքզինքնին ալ կ'ամբաստանեն իբրեւ գործակից իրիմեանի յանցանաց, եթէ իրօք յանցանք են. իսկ եթէ յանցանք չեն, զորպարտիչ են, և յաւիտեանս յաւիտենից վերընտրելի չեն :

Այսիկայ Ընդհ. ժողովը հարկաւ մեղմէ աղէկ գիտէ ու կը մտածէ. ուստի այս կէտը իբրեւ թողունք և մենք մեր խնդրոյն թելին վերջը տունենք :

Հրաւիրեալները Պէյլիկձի պէյին բաւական պատասխաններէն ետքը կորոշիլի կրօն. ժողովը պատենապետ Սրբազանին գրել որ Ընդհ. ժողովը դուժմարեով, Գաղ. ժողով մը ընտրելի և Տեղապահ մը գրելի :

Ապա ուրեմն, հիմակու հիմայ ընելիքնիս Տեղապահ մը դնել է :

Տեղապահնիս դնենք տէ, վերջէն ինչ ընելիքնիս գարձեալ կը խորհինք :

ՕՐԱԳԻՐԻ ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՒԹԵԱՄԲ
ՍԵՒՐ ՃԵՐՄԱԿ

Օրթագեղցիք, պարապ տեղը իրար մ'անցնիք, դպրոցնիդ բարեկարգ վիճակի մէջ է եղեր :

- Ո՞վ ըսաւ .
- Օրագիրը ըսաւ .
- Օրագրոյ խմբագիրը մեր դըպրոցը եկած չունի, ինչէն գիտէ որ աղէկ է .
- Թող եկած չըլլայ, աղէկ է կըսէ կոր :

—Գալոցի մէջ դաստառ չկայ, ինչպէս կրնայ աղէկ ըլլալ :

—Օրագիր աղէկ է կըսէ կոր :

—Աշակերտները առտունէ մինչև իրիկուն պարապ կը նստին կոր, պարապ նստելով ինչ սորված կըլան :

—Պարապ նստելով պարապ նստիլ սորված կըլան, բայց հոգ մ'ընէք դուք, դպրոցնիդ յառաջագոյն վիճակի մէջ է կըսէ կոր Օրագիր : Եւ գիտէք բարեկարգ ըլլալուն ապացոյցը, կեցիք ըսեմ :

«1866 թուականէն ի վեր է՛ր, կըսէ Օրագիր երէկուան թուովը վերաքննութեան խօսք մը ելած է բայց մինչև հիմայ այդ գործը տարտամ վիճակի մէջ է : Պատճառն ալ սո է որ կըսէ, ներկայ վերաքննիչ Յանձնաժողովը գաւառաց երեսփոխանական, նորմական ու Գաղաքական ժողովոյ, Տեսուչ խորհրդոյ վանահարց շրջաբերական գրեթէ զրկեց, որ իրենց վերաքննելի դատած յօդուածներն մինչև այս ինչ ամիս Յանձնաժողովին զրկեն, բայց ասոնցմէ բաց ի եւդօկիայէն, պատասխան մը չտացաւ, որմէ կը տեսնուի թէ աղբային ամեն պաշտօնական մարմին գոհ է ներկայ Սահմանադրութենէն և փոփոխելու կարօտ բան մը չտեսներ : »

Օրթագեղցիք դուք ալ ստանկ ըրիք, անցեալ շարժու 450 հրաւիրողի զրկեցիք թաղեցոց որ գան իրենց դիտողութիւննիս յայտեն դպրոցին բարեկարգութեանը մասին : Այդ 450 հրաւիրողներն վրայ թաղեցիէն քանի հոգի եկաւ : Ըսել է որ թաղեցիին իր դպրոցէն գոհ է և փոփոխելու կարօտ բան մը չտեսներ հոն, ինչու տակնու վրայ կըլլաք և իրար կանցնիք : Օրագրի տրամաբանութեամբ դաւանիդ դատաւարութիւն կառնեն կոր եղեր . . . :

Օրինակ մ'ալ տանք :

Տղայ մը մահուան անկողնոյն մէջ կը պառկի, դրացիք իմաց կուտան մօրը որ իր զաւկին բժշկի բերէ : Մայրը անհոգութեամբ կամ տգիտութեամբ թող կը վարվի և զաւակը կը մեռնի : Եւ որովհետեւ մայրը արդուն բժշկութեանը հոգ չտարաւ, ապա ուրեմն տղան չմեռաւ :

Ապրիս Օրագիր ապրիս . . . գիտէ՞ս Օրագիր ինչու համար կը գրեմ կոր այս սողերը, անոր համար կը գրեմ կոր որ վաղը չեղնես ըսես թէ՛ որովհետեւ Մեղու իմ իմաստակութիւններս չհարուածեր կոր, ապա ուրեմն Օրագիրէն գոհ է և փոփոխելու կարօտ բան մը չտեսներ հոն . . . :

ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Օրիորդ երէկ առտուն գրասենեակիս բացած չը բացած՝ տեղական թղթաբերով նամակ մը առի՛ ձեր կողմէն : Նամակնիդ կարգացի : Վիճակնիդ ցաւալի է : Կը յայտենք թէ՛ Հայերէն, Ֆրանսերէն և Անգղիարէն լեզուաց

հմուտ էք, թէ՛ պարկեշտ և աշխատասէր էք, թէ՛ աղւոր էք և թէ՛ գէմբի մտքի և սրտի այսչափ գեղեցկութիւններով հանդերձ տունը մը նացեր էք աղքատութեան պատճառաւ : Ասոնք յայտնելէն ետքը ինձմէ խորհուրդ կը հարցնէք մտերմաբար, աղաչելով միանգամայն որ այս գաղտնիքը Պարիզի մը չըսեմ :

Գաղտնիք մը ուրիշի մը կըսվի որ ինձի աղաչելու ելեր էք : Ասկից զատ իմ գաղտնադատութիւնս գրեթէ առած գարձեր է, ինձի հաղորդած գաղտնիքը՝ ոչ ոք գիտէ, ես անդամ չեմ գիտեր, որովհետեւ կը մոռնամ : Եթէ երբեմն երբեմն գաղտնիքս գըրիչիս կը հաղորդեմ, ան ալ միմիայն յիշողութիւնս սրելու համար է :

Սրտերնիդ հանգիստ բռնեցէք, Հայերէն, Ֆրանսերէն և Անգղիարէն դիտանիդ՝ պարկեշտ, աշխատասէր և աղւոր ըլլալնիդ մէկու մը չեմ ըսեր :

Բայց, օրիորդ, դուք ինձի գաղտնիք մը հաղորդած չէք արդէն. դուք այդ նամակնիդ նախ լեզուագիտութիւննիդ և բարի յատկութիւններնիդ յայտներ էք : Եթէ ասոնց համար խորհուրդ կը հարցնէք՝ կը յայտնեմ ձեզի որ այդ լեզուները սորվելու դատ աղէկ էք ըրեր : Երկրորդ՝ պարկեշտ և աշխատասէր ըլլալնիդ յայտներ էք : Եւ թէ ասոր համար խորհուրդ կը հարցնէք՝ կը յայտնեմ որ այդ ընթացքնիդ չը փոխէք : Երրորդ՝ աղւոր ըլլալնիդ յայտներ էք. և սո ալ դադարնիք մը չէ, որովհետեւ աղւորութիւննիդ ամեն մարդ կը տեսնէ : Չորրորդ՝ տունը միաշինի կը յայտնէք : Եթէ ասոր համար խորհուրդ կը հարցնէք՝ խորհուրդ կուտամ ձեզի որ երբեմն երբեմն կրնաք աղբալ կաններնուդ տունը երթալ մնալ, և սո ալ գաղտնիք մը չէ, որովհետեւ ամեն մարդ աղստ է իր աղբալանին տունը երթալ գալ :

Չգիտեմ, Օրիորդ. թէ ինչու ձեր միտքը բացէ ի բաց չէք յայտներ և կուգէք որ մարդարեւութեան պաշտօնով ժամերս փառնեմ, կարծեմ Օրիորդ, դուք ըսել կուգէք ինչ որ չէք կրնար ըսել, և աւելի ճիշդը, լսել կուգէք ինչ որ չէք կրնար ըսել :

Կարծեմ ըսի, և կարծելու իրաւունք ունիմ, վասն զի երբ պարսն մը ներկայանայ ինձ և իր բարի վարք ունենալը, գործունեոյ և լեզուագէտ ըլլալը յայտնելէն ետքը ինձմէ խորհուրդ հարցունէ՛ կը հասկնամ որ գործ մը կը փնտռէ. բայց երբ այս պարոնը օրիորդ մը ըլլայ՝ կը հասկնամ որ ամուսին մը կը փնտռէ : Սրգեօք ձեր չգտածն ալ ան է օրիորդ :

Առանց ձեր այրին սարսելու կը պատասխանեմ որ այդ յանձնարարութիւնը ամուսնութեան միջնորդութեամբ ընելիք նէ՛ աւելի աղէկ կըլլար. բայց կարծեմ անոնց դիմած ըլլալու էք և ձեռնուռնայ դառնալէն ետքը վերջին փորձ մ'ալ ընելու համար լրագրի կը դիմէք :

Ինչ խորհուրդ տամ՝ ձեզի օրիորդ, մանաւանդ թէ դուք խորհուրդ ալ չէք սեղեր, ամուսին կուզէք:

Ծանր է ձեր պահանջը, օրիորդ դարուս երիտասարդները ֆրանսերէն և Անգղիարէն գիտնալուն համար ֆրանսերէն և Անգղիարէն պէտք չունին: Դուք, օրիորդ, անոնց ունեցածը ունիք, ինչ կեղծե ատկից: Հիմակուան երիտասարդները ամեն բան ունին, միայն ստակ չունին. եկու տես որ անոնց չունեցածը դուք ալ չունիք: Առանց ստակ ունենալու ամուսին մը առնելու երկեր՝ առանց ստակի չունենալու մէջ պըտըտելով լաթ առնելու երկեր կը նմանին: Ամուսնութիւնը ամանի ըլլալու էր պիտի ըսէք հարկաւ. բայց ո՞վ կըսէ թէ ամանի ըլլալու էր, առանկ եղած է կըսենք կոր մենք:

Եւ ո՞վ է ասոր պատճառը օրիորդ, գիտէք ասոր պատճառը դուք էք: Ինքզինքնիդ այնչափ պճնասիլ ութեան տուիք, որ բոլոր երիտասարդները վախերնուն ետ քաշվեր են, ամուսնութիւն բառը լսելնուն պէս դող կեցին ու կը հիւժնդնան կոր: Միայն կարողութիւն վախով կը հիւժնդնան կոր նէ՝ ըսել է որ կարողութիւնն պէս պիտի մեռնին: Ինքզինքնիդ այնչափ նորասիրութեան տուիք, որ նոր բան մը տեսնելնուդ պէս հինը կը ձգէք ու նորը առնել կուզէք կոր և թէ որ ձեր ուզածը չառնով՝ հիւանդ կըլլաք կոր: Չկարծեք որ սուտ կըսեմ կոր: Առջի գիշեր բարեկամներէս մէկուն հետ տուն մը այցելութեան դասի: Տարբեր քառնի և քառասունի մէջ կորստած ատկին մը վերմակը գլուխը քաշեր բազմոյցին վրայ երկնցեր էր: Հիւանդութիւնը հարցուցի նէ՝ պառտսխան տուին և ըսին որ մաղբը կը ցաւին: Էհ, ըսի. անոր գեղը բան մը չէ: Ինչ է ըսին: Մաղբը կորելու է ըսի: Դեռ այս խօսքը բերանս էր բխելը ներս մտաւ, հիւանդին քովը գնաց, երակները քննեց, և քանի մը վայրկեան խորհելէն ետքը ապաղեց որ նոր ելած քաֆէն ներէն հատ մը առնեն տաքցունեն ու հիւանդին գլուխը դնեն:

Այս գեղը լսելուս պէս դարմաջայ մնացի, բայց դարմաքս շուտ մը խնդալու փոխվեցաւ երբ լսեցի որ հիւանդ ատկինը քանի մը շաբաթէ ի վեր նոր քաֆէն կուզէ եղեր:

Քաշվելու բան է՝ աս. գիտցէք, օրիորդ, ատկից վերջը կարգը վերու երևող երիտասարդները ոչ թէ միայն ստակ պիտի ուզեն, այլ ամուսնութեանն վերջը հիւանդացող ատկինաց բժիշկին ծախսը աղկանը հօրը կողմէն տրվելէն ալ նշանտուրի օրը պիտի որոշեն, որովհետեւ առանց այս միջոցի, կարգը վերելէ ետքը ամեն օր հիւանդ պիտի ըլլաք:

Ներեցէք, օրիորդ, այսչափ համարձակօրէն խօսելուս համար, դուք գիտցածնիդ չէք խօսիլ նէ՝

ես խօսածս գիտեմ: Այս խօսքերը քեզի համար չեմ ընէր կոր, այլ բոլոր աղջիկներուն համար, որոնց մէջ հարկաւ բացառութիւններ կան և դուք ալ այդ բացառութեանց առաջինն ըլլալու պատիւն ունիք արդէն ձեր պարգտիրութեամբ:

Նամակս կը վերջացնեմ օրիորդ և կնքօթեմ որ քիչ ժամանակէն քեզի պէս գէշ բնաւորութիւն մը ութութիւն և ստակ չունեցող երիտասարդի մը հետ ամուսնանալով համար առնանց մը ատկին ըլլալնէ ետքը պարկեշտ դաւակաց ալ մայր ըլլալու երջանկութիւնը ունենաք:

Հաճեցէք, օրիորդ, իմ սիրոյ ողջոյններս մատուցանել ձեր ապառնի դաւակաց, որով մնամ անոնց բարեկեցութեանը

Ս. Ղ. Ո. Ւ
Մ. Ե.

ԽԱՅՐՈՒՄԻ

Մամուլին համար՝ սոսի՞ նանկ կըսենք, բայց երբեմն երբեմն անանկ խեղացի խօսքեր կընէ որ մարդ կը զարմանայ:

Մամուլը խարաղան մ'ունի եղեր ձեռքը: Առջի օրը մէկը հարցուցեր է եղեր իրեն թէ՞ Մամուլը այդ խաղաղանով ինչ կընէ: Մամուլը ալ, իր խօսքին նայելով, պատասխան տուեր է եղեր թէ՞ այդ խարաղանով Մամուլն փոքն, ու Մեղուն կը դարձունեմ կոր:

Այսպիսի պատրաստաբանութիւն մը Մամուլէն չէր յուսացվէր, և շատ հաւանական է որ ուրիշ մը լսած ըլլայ այդ խօսքը և իրը իր կընցունէր ուղէ մեղ:

Մամուլին այս պատրաստաբանութեանը ըսելիք չունինք, որովհետեւ հանճարի մը ծնունդ է այն, մեր ըսելիքը իր սխալմունքին վրայ է:

Մամուլ մեղ կը դարձունէ եղեր և կը կարծէ եղեր որ մենք կը դառնանք եղեր:

Սխալ է այդ, դարձողը ինք է: Նայէ՛ սխալմունքն ալ ուր է:

Երբ որ մարդս սենեակի մը մէջ և կամ ուրիշ տեղ մը դառնայ, այնպէս կուզայ իրեն թէ՛ սենեակը կը դառնայ:

Մամուլին այս վիճակը կը նմանի ճիշդ այն տղուն որ կառքով դաշտ մտնէ հօրը կը դառնայ ու կըսէ.

— Տես՝ Հայրիկ, տունները ինչպէս կը քալեն կոր:

Խեղճ տղայ. . . Խեղճ Մամուլ:

Հայրենիք լրագիրը Շահ Հիւսէյնի իր այս գովեստի նամակ մը հրատարակել է: Նամակին սկիզբը խորհրդածութիւն մը ընելով ըսեր է թէ՛ շատ աշխատեցայ սա նամակը չըրարարակելու, երկու շաբաթ քովս պահեցի, բայց չը կրցի գլուխ երնել և ստիպվեցայ հրատարակելու:

Մեր լրագիրն նայելով նամակը շատ սպառնացեր է եղեր Հայրենիքին, ոմանք կըսեն թէ՛ ձեռք ալ վերուցեր

է յայտնելով որ, եթէ զիս՝ չհրատարակես գլուխդ կը ջախջախեմ:

Խեղճ Հայրենիքը վախկոտ ըլլալով՝ չուղերով միանգամայն նամակին հետ գէշ մարդ ըլլալ իր մէկ սիւնա կը վարձու տուեր է այդ նամակին, և հիմայ տան արտջ մը պէս կըսէ.

— Չուզեցի սենեակս ամանի մարդու մը վարձու տալ, բայց չը կրցի գլուխ երնել և տուի. . .

Մանգումէին խօսքին նայելով Ազապեան աշակերտուհիք անցեալ տարի Բերա Անգղիացոց եկեղեցիին կողմէ հրաւիրված են եղեր օրաթիշն մասնակցելու, բայց անցեալ տարի երգել սորված չ'ըլլալուն համար օրաթիշն ախանջով միայն մասնակցեր են եղեր. իսկ այս տարի սորված ըլլալուն բերանով ալ պիտի մասնակցին եղեր:

Ինչպէս յայտնի կը տեսնուի, անցեալ տարի միայն մտիկ ըրեր են, իսկ այս տարի պիտի երգեն եղեր: Այս հաշտոյն նայելով դալ տարի թէ՛ պիտի երգեն և թէ՛ մտիկ պիտի ընեն: Եւ թէ որ փանոսեանին ալ միտք աս է՝ ալ հարկ չմնար աղջիկները Անգղիացոց եկեղեցին տանիլ, թող Ազապեան վարժարանին մէջ երգեն ու մըտիկ ընեն:

Մտիկ կընենսկոր Տէրոյնց պատուելի. . .

Երեկ օտարականին մէկը ֆօմիթիօն խան սեղանաւորի մը խենեակը կերթայ ֆօմիթիօն առնելու:

— Քօմիթիօնը քանի՞ դուրուշ է կը հարցունէ:

Քօմիթիօն խանին սեղանաւորներուն սովորութիւնն է որ թողթ առնել ուղղներուն աստը բարա աւելի կըսեն, որովհետեւ, կըսեն, կընայ ըլլալ որ մինչև որ առնելու երթանք նէ՛ դինը բարձրանայ. ծախելու երթաւ նէ՛ տասը վարայ պակաս կըսեն նոյն պատճառը մէջ բերելով, ուստի այս սեղանաւորն ալ խանին սովորութեան հետեւելով ըսաւ.

— Յիսուն երկուք ու կէս դրշ:

— Ո՛հ, ըսաւ անգիլէն դրագիրը, յիսուն ու երկու դրշ. աստը բարա է:

Օտարականը կը կասկածի ու կը մեկնի:

— Ծօ՛, ճշմարտութիւնը խօսիլը քեզի ժառանգ մնաց ըսաւ սեղանաւորը, ապտակ մը իջեցունելով աշակերտին:

— Ինչ ըսի որ. . .

— Քանի անգամ քեզի պատուելիքի որ առուտուրի մէջ սուտ խօսիլը մեղք չէ, և այս քանի անգամ է որ քու չորնալիք լեղուովդ ինծի մնաս կուտաս կոր:

— Քու խօսած ատենդ թո՛ղ ան չխօսի ըսաւ քովէն ուրիշ մը:

— Ան ալ ըսի դարձեալ չեղաւ. չգիտեմ ինչ ճամբայ բռնեմ սա տղան սուտ խօսելու վարժեցնելու համար:

— Քանի մը անգամ բերնին զարկ = Չարկի՛, ան ալ չեղաւ:

— Անանկ է նէ դուն անկկայ 0.

բաղդին քովը աշխարհում թեան տուր
շարաթ մը :

— Եղբայր տանս քովը պատ մը
պիտի շինեմ, հող ունիմ՝ բայց ջուր
չունիմ որ կառ շինեմ ու պատիս շի-
նութեանը սկսիմ :

— Թաթաղկայի փողոցներու մէջ
փոսեր կան ջուրով լեցուն , անոնցմէ
շառնեմ :

— Սուղ կըլլայ կոր :

— Սուղ կըլլակոր նէ՛ Պօլոյ Պա-
լըք բաղարը գնա , հոն պատրաստ
շինուած կառ կայ փողոցին մէջ , անկէ
առ ու գործդ լմնցուր :

Մանգուժի մէջ կը կարգանք որ
Պարսից Շահը կարապետ էֆենտի փա-
նոսեանին երրորդ կարգի առիւծու և
արեգական պատուանշանը շնորհեր է :

Մանգուժի խօսքին նայելով փա-
նոսեանը Շահին ծառայութիւն մը ը-
րած չէ եղեր , այլ իր ազդին մատու-
ցած ծառայութեանցը համար առած
է եղեր վերոյիշեալ պատուանշանը :

Եթէ ազդին ծառայութիւն ը-
նողները իրենց վարձատրութիւնը Շա-
հէն պիտի առնեն նէ՛ կը խնդրենք
փանոսեանէն որ Շահին գրէ մէյմէկ
պատուանշան ալ մեզի խրկէ :

ՔԱՂՈՒԱԾՔ

Մարդուն մէկն ամառը տաք օր
մը երկու սև Բալթ իրարու վրայ հա-
գած փողոցէն կ'անցնէր : Բարեկամ
ներէն մին զանի տեսնելով ըսաւ .

— Առ ի՞նչ է , բարեկամ , ասանկ
օդին երկու Բալթ իրարու վրայ կը
հաղնելի՞ :

— Ի՞նչ ընեմ , դժբաղդութիւն
դժբաղդութեան վրայ , ըսաւ մար-
դը վշտացեալ կերպարանօք մը , ե-
րեկ չէ՛ առջի օրը մօրեղբայրս մե-
ռեր էր , երեկ ալ հօրաքոյրս չը մեռ-
նի՞ մի :

Որկրամի մը կ'ըսէր օր մը .
« Հայրս շատեկ կուտէր , մայրս ալ
երկայն ատեն կուտէր . ես ալ ի՞նչ
ընեմ՝ թէ մէկուն և թէ միւսին
նմաներ եմ » :

« Վախկոտին մէկն ուրիշ մարդ
մը թշնամեանէրուն համար , այս վեր-
ջինը զանի մենամարտութեան հը-
րաւիրեց :

Վախկոտն այն ատեն անկից անց-
նող պղտիկ տղայ մը կանչեց և ը-
սաւ .

— Ինձի՛նայէ , պղտիկ , առ բեղի
չորս առ , գնա եկեղեցին իմաց տուր
որ մահուան զանգակը զարնեն և
յետոյ գան դիակիս տանին թաղէն :

— Բայց կարծեմ ողջ առողջ էք :

— Բէ՛հ , չեմ տեսներ : չարած
ձի , սա մարդուն հետ պիտի կըռ-
ուիմ նէ՛ :

Տխմարին մէկն իր պատկերն հա-
նել տարու ժամանակ , լուսանկարը
զանի լաւ մը նստեցնելէն և կար-
գադրելէն յետոյ , կ'ըսէ անոր՝ պա-
տին վրայ կէտ մը ցուցնելով .

— Հիմա սա կէտը դիտէ :

— Շիտակը կ'ուզես , ես կար-
ծառես եմ , այդչափ հեռուէն չեմ
կրնար կոր տեսնել , կ'ըսէ և անո-
ցը քիթը դնելով պատին մօտենա-
լէն և այն կէտը լաւ մը դիտելէն
յետոյ , պաղարիւնութեամբ դար-
ձեալ կուգայ տեղը կընտրի ըսելով .
« Հա՛ , ահա հիմա քաշէ » :

Ազահ մարդ մ'երբ հագուստ
շինել տալու համար դերձակի մը խա-
նութը գացած էր օր չափն առնէ ,
այս վերջինը կը տեսնէ որ մարդուն
երեսը կատ կարմիր կտրեր և ինքն
ալ վերջին ծայր անձկութեան մէջ
կը գտնուի :

— Ի՞նչ եղաք , պարոն , կ'ըսէ
դերձակը :

— Տէ՛ , չուա ըրէ , կ'ըսէ ազա-
հը՝ հազիւ ինքզինքը կրնարով բռնել :

— Բայց չունէ՞ք ատներ , ի՞նչ
կ'ընէք , վրայ կը բերէ դերձակը դա-
նի դիտելով :

— Ի՞նչ կուզէիր հանգիստ հան-
գիստ չունէ՞ ատների որ կանգուն մը
չուխա աւելի՞ երթար , կը պատաս-
խանէ ազահը , բարկացած և վստահ
ձայնով մը :

Աղետահան պարոնին մէկն՝ օր
մը շատ նեղը մնացած ըլլալով , սե-
ղանաւորի մը կերթայ և կ'ըսէ անոր ,

« Պարոն , շատ պիտի զարմա-
նայ թէ ինչպէս՝ դձեղ ճանչեալու
պատիւը չ'ունենալովս հանգերձ՝ ե-
կած եմ ձեզմէ խնդրելու որ հար-
կուր ոսկի փոխ տաք ինձ :

— Գուր ալ աւելի ևս պիտի
զարմանայք թէ ինչպէս՝ դձեղ ճան-
չելու պատիւը չ'ունենալովս հան-
գերձ՝ պահանջած գումարնիդ փոխ
տամ ձեզ » :

Բարոյագետ մը հետեւեալ կեր-
պով բաժնած է մարդու կեանքը .

Իւրաքանչիւր տարիք մէկ մէկ
զսպանակ ունի որ զինքը կը շարժէ .
մարդս տասը տարեկան եղած ատեն՝
կարգանդաւոր կը դրդվի , քսանի մէջ՝
սիրուհիով , երեսունի մէջ՝ զուար-
ձութեամբ , քառասունի մէջ՝ փա-
ռասիրութեամբ , յիսունի մէջ՝ ա-
գահութեամբ : Այս երկայն միջո-
ցին մէջ իմաստութեան ամենափու-
քըր ժամանակ մը կ'ըլլի :

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

Միւհէնտիսեան տպարանը խիստ
գոհացուցիչ գնով կը տպուին նա-
մակ , ծանուցագիր , հրաւիրագիր
ևն . ևն . Տաճկերէն , Հայերէն
Յունարէն , Գաղղիերէն , տառերով :

ԺՕՕԷՖ ԿԱՌՆԻԷ

ՍԿԶԲՈՒՆՔ

ՓԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՅ Ի ԳԱՂԱԿԱՆԷ

Կ . Ս . ԻԻԹԻԻՃԵԱՆ

Ի ՊԵՏԱ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐՔԱՐԱՆԱՅ

Կը ծախվի Մատիսի գրասենեակ
կը ի գին 10 դր . աւելի աժան ու-
ղողները հարկւր հատ առնելու են .
որովհետեւ հարկւրին քսան զեղջ
պիտի ըլլայ :

ՀԱՅԵԼԻ ՎԱՐՈՒՑ

ևն

ՅԱՌԱՋԱԳԻՄՈՒԹԵԱՆ

Ի ՊԵՏԱ ԴՊՐՈՑԱՅ

Այս տետրակը՝ գալոցական
տղայոց ընթացքը ցոյց տալու հա-
մար՝ տարուան ամէն մէկ շաբթը-
ւան յատկացեալ մէյմէկ էջ կը պա-
րունակէ . որոց մէջ՝ գատտիարակ ք
պիտի նշանակեն տղայոց սւամանց և
վարուց ատոմանայ պատմութիւն ,
ինչպէս բացատրուած կը տեսնուին
իւրաքանչիւր էջի վերեւ ,

Տարակոյց չկայ որ դատարաւ
կըք ծնողք և խնամակալք , պիտի
տեսնեն այս տետրին օգտակարու-
թիւնը և պիտի վիպեն մանաւանդ
թէ որչափ տարբերութիւն կայ տը-
ղայքը սանձարձակ և զուսպի սակ
կրթելուն մէջ :

Կը ծախուի ի դրաման փարիզու
(Յակոբեան խան թիւ 13) և ի գրա-
տան Պաղատասար տղայի Սրապեան
(Մէրճան չարշի թիւ 29) և ամէն
գրաւաճառաց քով : Գին հաւի 50
փարս . գալոցայ համար շատ գը-
նողին մանաւոր զեղջ կ'ըլլուի :

ԵՐԳԱՐԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ

ԿԱՄ

ՔՆԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Որ կը ծախուի ի գրաւաճառաց
քով ի գին 1/4 մէճիւր :

ՏԵՐ ԼՐԱԳՐՈՑ Յ . Դ . ԱՂՎԱՃԵԱՆ

ՏՆՕՐԷՆ—ԻՄՐԱԳԻՐ

Յ . Յ . ՊԱՐՈՆԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Յ . ՄԻԻՃԵՆՏԻՍԵԱՆ
Կ . Պօլիս վեջի խան գետնայարի թիւ 50